

DECLARAȚIE

Tentativa de a limita finanțarea din exterior a ONG-urilor pune în pericol funcționarea democrației în Republica Moldova și nu poate fi acceptată sub nicio formă

11 iulie 2017

Legislația Republicii Moldova cu privire la organizațiile necomerciale este depășită și nu asigură o protecție suficientă a acestora împotriva abuzurilor. În primăvara anului 2016, ministrul Justiției, dl Vladimir CEBOTARI, a fost de acord cu propunerea câtorva organizații ale societății civile de a îmbunătăți legislația cu privire la organizațiile necomerciale și a creat un grup de lucru în acest sens, compus din reprezentanți ai organizațiilor necomerciale și ai Ministerului Justiției.

Grupul a lucrat mai mult de un an și a elaborat un proiect de Lege menit să înlocuiască Legea cu privire la asociațiile obștești și Legea cu privire la fundații. Acest proiect corespunde celor mai bune standarde și practici internaționale și ar reprezenta, în caz de adoptare, un pas înainte în asigurarea unui sector asociativ sustenabil și independent în Republica Moldova. Proiectul a fost expertizat de experți internaționali [și supus consultărilor publice cu participarea organizațiilor necomerciale](#) la 14 septembrie 2016, organizate de Ministerul Justiției. Pe durata activității sale, grupul de lucru s-a bucurat de independență și nu a fost supus influenței improprii din partea conducerii Ministerului Justiției sau a altor autorități. Proiectul de Lege cu privire la organizațiile necomerciale este gata pentru a fi promovat pentru adoptare.

Săptămâna trecută, reprezentanții ONG-urilor din grupul de lucru au recepționat de la reprezentanții Ministerului Justiției în grupul de lucru o propunere de completare a proiectului cu trei articole adiționale (art. 28-30), propuse de Ministrul Justiției.

Completările includ „prevederi speciale privind activitatea politică a organizațiilor necomerciale”, care în esență limitează activitatea organizațiilor neguvernamentale și stabilesc interdicții pentru finanțarea acestora, directă sau indirectă, din afara Republicii Moldova. Restricțiile se referă la organizații care contribuie la elaborarea și promovarea politicilor publice menite să influențeze procesul legislativ. Restricțiile se referă și la organizațiile care, potrivit inițiativei, pot participa sau interveni în activități politice, în campanii electorale, activități legate de programe electorale, susținere a partidelor politice, lideri a acestora sau candidați, acțiuni de promovare a acestora sau oricare acțiuni lansate de aceștia, desfășurate în comun sau separat, atât în alegeri în sensul Codului electoral sau chestiunile supuse referendumului, cât și în afara alegerilor. Aceste organizații nu vor putea accesa nici mecanismul 2%.

Ajustările, de asemenea, vizează și reguli suplimentare de transparență financiară a tuturor organizațiilor care beneficiază de finanțare din afara Republicii Moldova. Ele ar trebui să depună la Ministerul Justiției rapoarte financiare trimestriale și anuale. Asta chiar dacă aceste rapoarte se prezintă lunar și anual către organele fiscale ale Republicii Moldova. Mai mult, ONG-urile ar trebui să publice și alte rapoarte de confirmare a provenienței mijloacelor financiare și a veniturilor organizației, dar și ale membrilor organelor de conducere ale acestora. În plus, organizațiile vor trebui să depună și o declarație scrisă privind veniturile și cheltuielile din „activități politice” la Ministerul Justiției și Comisia Electorală Centrală și să o publice pe pagina lor web.

Pentru încălcarea rigorilor de mai sus, Ministerul Justiției va aplica sancțiuni organizației necomerciale și membrilor organelor de conducere ale organizației. Printre sancțiuni se numără amenda în mărimea fondului salarial lunar sau a valorii bunurilor materiale de care organizația a beneficiat contrar legii, oricare este mai mare, precum și lichidarea organizației, ultima fiind dispusă de judecător.

Pe 6 iulie 2017, Grupul de lucru a avut o întâlnire cu ministrul Justiției, la care dl Cebotari a menționat că respectiva completare are scopul să nu admită influențarea politicii Republicii Moldova din exterior, influențare care are loc inclusiv prin finanțarea din exterior a organizațiilor necomerciale care se focusează pe politicile statului sau susțin, direct sau indirect, inițiativele partidelor politice.

Ministrul a propus îmbunătățirea textului propus de el. Reprezentanții Ministerului Justiției în grupul de lucru au comunicat reprezentanților ONG-urilor în grupul de lucru că versiunea finală a proiectului, care va fi promovată, va fi decisă de către Ministerul Justiției.

Organizațiile semnatare susțin că propunerile ministrului Justiției nu pot fi susținute sub nicio formă, deoarece acestea sunt contrare standardelor internaționale și pun în pericol întregul sector asociativ și democrația în Republica Moldova.

Inițiativa este contrară standardelor internaționale, care nu admit astfel de limitări pentru activitatea ONG-urilor. [O analiză recentă a Comisiei de la Veneția](#) relevă că astfel de limitări există doar în trei țări membre ale Consiliului Europei - Rusia, Ungaria și Azerbaidjan. Recent, [Comisia de la Veneția a avut o atitudine critică](#) față de legislația din Ungaria. Limitările propuse de dl Cebotari sunt mai restrictive decât cele din Ungaria, țară care nu impune interdicția absolută de finanțare din exterior a ONG-urilor. Mai mult, inițiativa ministrului este contrară însăși scopului pentru care a fost inițiată modificarea legislației. Grupul de lucru a fost creat pentru a îmbunătăți și nu a înrăutăți climatul de activitate al organizațiilor necomerciale. În caz că această intenție a ministrului ar fi fost comunicată din start, nicio organizație necomercială nu ar fi acceptat să se implice în elaborarea proiectului. De asemenea, această inițiativă a fost anunțată în ultimul moment, în pofida faptului că același ministru a creat grupul de lucru cu mai mult de un an în urmă.

Propunerile reprezintă un atac împotriva organizațiilor necomerciale care sunt active în promovarea politicilor publice sau altor activități de dezvoltare a democrației participative. Majoritatea absolută a ONG-urilor din Moldova beneficiază de fonduri susținute de partenerii de dezvoltare. Astfel de măsuri vor lipsi de finanțare majoritatea ONG-urilor active din țară, iar organizațiile și fundațiile politice străine care activează în Republica Moldova ar trebui să-și încheie activitatea. Aceasta va afecta miile de persoane care beneficiază în mod direct de pe urma activității ONG-urilor și funcționarea democrației în Republica Moldova.

Prevederile propuse sunt contrare și Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, care încurajează implicarea tuturor părților interesate relevante, inclusiv a organizațiilor societății civile, în elaborarea politicilor și reformelor din Republica Moldova. Reamintim că însăși statul Republica Moldova beneficiază de susținere financiară continuă din partea partenerilor de dezvoltare. Astfel, restricționarea finanțării din exterior pentru sectorul neguvernamental este cel puțin disproporționată.

Mai mult, de 20 de ani legislația Republicii Moldova nu prevede astfel de interdicții. Datorită faptului că legislația nu a prevăzut astfel de interdicții, pe parcursul ultimilor două decenii sectorul asociativ din Moldova s-a dezvoltat considerabil. Aceasta confirmă că pericolul invocat de ministrul Justiției drept argument pentru promovarea inițiativei nu există. Proiectul de lege elaborat de grupul de lucru deja stabilește limitări pentru implicarea ONG-urilor în alegeri, în spiritul celor mai bune practici internaționale. Completările adiționale propuse merg mult mai departe, limitând excesiv activitatea ONG-urilor atât în perioada alegerilor, cât și după alegeri.

Această inițiativă vine într-o perioadă în care atestăm un regres în ceea ce privește mediul de activitate al organizațiilor necomerciale, inclusiv datorită atacurilor îndreptate împotriva mai multor activiști din societatea civilă. Nu poate fi ignorată nici [declarația Președintelui Igor DODON din 26 mai 2017](#) cu privire la oportunitatea promovării prevederilor de limitare a finanțării din exterior a ONG-urilor, similare celor din Ungaria. Am vrea să credem că acest incident nu reprezintă politica promovată de guvernare în privința ONG-urilor.

Din considerentele expuse mai sus, organizațiile semnatare solicită:

- a) ministrului Justiției să renunțe la inițiativa de limitare a finanțării activității ONG-urilor din exterior, precum și la orice alte inițiative menite să limiteze activitatea acestora și să expedieze cât de curând posibil Guvernului pentru aprobare proiectul Legii elaborat de grupul de lucru;

- b) Guvernului și Parlamentului să voteze proiectul Legii cu privire la organizațiile necomerciale elaborat de grupul de lucru fără a introduce prevederi care ar limita activitatea ONG-urilor. Orice întârziere în promovarea acestui proiect va fi tratată de noi drept o confirmare implicită a unei politici de limitare a activității sectorului asociativ;
- c) Corpului diplomatic și partenerilor de dezvoltare ai Republicii Moldova să monitorizeze îndeaproape situația societății civile din Republica Moldova și inițiativele de suprimare a activității sectorului asociativ în Republica Moldova, și să întreprindă toate măsurile pentru a asigura că mediul de activitate al organizațiilor societății civile și a libertății presei nu se înrăutățesc.

Organizațiile semnatare:

1. Alianța INFONET
2. Alianța ONG-urilor Active în Domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei (APSCF)*
3. Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova
4. Alianța Studenților din Moldova
5. Ambasada Drepturilor Omului (Human Rights Embassy)
6. Amnesty International Moldova
7. Asociația „Pilgrim-Demo”
8. Asociația Certitudine
9. Asociația Femeilor pentru Protecția Mediului și Dezvoltarea Durabilă
10. Asociația Femeilor Profesioniștii și de Afaceri din Moldova
11. Asociația Jurnaliștilor de Mediu și Turism Ecologic din R. Moldova
12. Asociația Micului Business
13. Asociația Obștească „Casa Speranțelor”
14. Asociația Obștească „Inițiativa Pozitivă”
15. Asociația Obștească „Pentru Prezent și Viitor”
16. Asociația Obștească „Pro-Trebujeni”
17. Asociația Obștească „QNA Moldova”
18. Asociația Obștească „Tinerii pentru Dreptul la Viață”, Bălți
19. Asociația Obștească ADR „Habitat”
20. Asociația Obștească Adunarea Cetățenească Helsinki din Moldova
21. Asociația Obștească BIOS
22. Asociația Obștească „SocioAcces”
23. Asociația Obștească Tinerile Femeii Cernoleuca
24. Asociația pentru Democrație Participativă „ADEPT”
25. Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)
26. Asociația pentru Politica Externă (APE)
27. Asociația Presei Independente (API)
28. Asociația Promo-Lex
29. Asociația Tinerilor Artiști „Oberliht”
30. Centrul „EuroPass”
31. Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare”
32. Centrul Analitic Independent Expert-Grup
33. Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dizabilități
34. Centrul de Dezvoltare Economică
35. Centrul de Drept al Femeilor
36. Centrul de Informare în domeniul Drepturilor Omului (CIDO)
37. Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului din Moldova
38. Centrul de Informații GENDERDOC-M
39. Centrul de Investigații Jurnalistice (CIJ)
40. Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”
41. Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)
42. Centrul Internațional „La Strada”
43. Centrul National de Drept „AD LEGEM”

44. Centrul National de Mediu
45. Centrul Național al Romilor
46. Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC)
47. Centrul pentru jurnalism independent (CJI)
48. Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS)
49. Centrul Pro-Europa Comrat
50. Centrul Regional de Mediu-Moldova (REC Moldova)
51. Clinica Juridică Universitară Bălți
52. Coaliția Nediscriminare
53. Comunitatea WatchDog.MD
54. Consiliul Național al Tineretului din Moldova (CNTM)
55. CPR – Moldova
56. Eco-Contact
57. Eco-TIRAS
58. Fundația Est-Europeană
59. Fundația Freedom Moldova
60. Fundația pentru dezvoltare
61. Fundația Soros-Moldova
62. Fundația Terre des hommes Moldova
63. Grupul Tinerilor Pentru Solidaritate Interetnică
64. Gutta Club
65. HOSPICE Angelus Moldova
66. Institutul de dezvoltare „Millenium”
67. Institutul de Politici Publice (IPP)
68. Institutul de Politici și Reforme Europene (IPRE)
69. Institutul Muncii
70. Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” (IDIS Viitorul)
71. Mișcarea Ecologistă din Moldova
72. Parteneriatul Necomercial Programe Medico-Sociale
73. RISE Moldova
74. Societatea pentru Protecția Păsărilor și a Naturii
75. Terra-1530
76. Transparency International Moldova (TI-Moldova)
77. Uniunea Organizațiilor Invalizilor din Moldova
78. Uniunea pentru prevenirea HIV și Reducerea Riscurilor

Lista semnatarilor rămâne deschisă

*APSCF este o rețea de 89 de ONGuri naționale și locale constituită în 2002, iar unele ONGuri membre activează din anii 90 ai secolului trecut fiind active în special ca prestatori de servicii sociale pentru copii, dar și promotori de noi abordări/ idei/ norme în protecția copilului. ONG-urile membre, parteneri de dialog ai factorilor de decizie la nivel național și internațional, și prietene ale copiilor, contribuie prin activități zilnice la punerea în aplicare a Convenției ONU cu privire la drepturile copilului chiar din momentul ratificării acesteia.